Any tercer.- II.ª Epoca. - N.º 100

Dissabte 26 de Setembre 1925

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció i Administració: Viladomat, 108 (Imprenta)
Apartat de Correus, 757 - BARCELONA

> Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, en fer la pàtria digna?
>
> *GABRIEL ALOMAR*

L'ESPERIT DE PARTIT

Així com hi ha deformacions orgàniques produïdes per la continuada adopció de determinades posicions, gairebé sempre degut a les insanes condicions de certs treballs i, entre els pobles selvatges, per voluntàries tortures tradicionals, existeixen paral·lelament deformacions mentals derivades per la permanència en falses posicions d'esperit, adoptades a voltes inconscientment o per contagi gregari, de primer, i mantingudes després per la mesquina vanitat humana de no voler confessar als altres la nostra errada inicial.

Per això, el saber popular té una dita, que es retroba amb equivalències en gairebé totes les llengües, segons la qual "En de savis mudar de parer", la qual cosa vol dir que no és cosa fàcil que els necis sàpiguen fer-ho. Quan el vell adagi espanyol ple de flairós regust de "justas" i de "romancero", diu aquestes sàvies paraules:

"Procure siempre acertalla
el honrado y principal,
pero si la acierta mal,
defendella i no enmendalla."

sap perfectament el que es diu i a qui ho aconsella.

Així, són típiques entre cada una de les dues menes de deformacions esmentades abans, la miopia material dels rellotgers o dels gravadors d'acer i la miopia moral dels homes cauen en un sectarisme qualsevol. Per això pogué dir aquell plaga de Voltaire que era cosa més fàcil civilitzar un selvatge que no la de llevar els seus prejudicis a un home civilitzat. I en un pla més de la Boqueria, també es pot retreure ara aquella exclamació que posà el trapella d'En Pitarra (que en tenia unes com a coves) en boca d'un dels personatges de "La Butifarra de la Llibertat", si la nostra modesta erudició no ens falla:—"Primer és el partit que tot."

I quantes nicieses, sinó crims monstruosos, no ha fet la humanitat per simple instint de cleda o de confessió. Es més fàcil trobar cent homes que estiguin disposats a vessar llur sang, o la dels altres, arborats d'entusiasme generós per un ideal blanc o negre, que no pas trobar-ne deu que us sàpiguen explicar amb mots que tinguin una mica de claredat i una punt de lògica el sentit del mateix ideal que de bona fe diuen professar.

Els deformats per un fanatisme acaben per veure només allò que estan mirant sempre.

El mal es greu, certament, però hi ha encara una deformació pitjor, puix l'obcecat i el fanàtic són sempre homes sincers i poden ésser homes perfectament morals i aquesta a que ens referim ara és una deformació que corca i podreix les mateixes arrels de l'honestedat humana. Parlem d'aquells que, veient les coses tal com elles són, fan semblant de veure-les al contrari i diuen en públic que l'aigua és vi o que el negre és blanc, mentre que parlant en la intimitat us confessen que llur opinió privada és contraria de la que gallegen:—"Home, sí, ja veureu, però això no es pot dir. Com quedaria el partit? No veieu que, fóra donar greix al contrari." I amb vaguetats d'aquest to volen fer excusable fins allò que no té perdó. Aquesta immoralitat, en determinats pobles, arriba a infiltrar-se a tots els ordres de la vida, convertint totes les valors socials en pures ficcions.

D'aquest mal en pateix igualment la gent de la dreta i la de l'esquerra. La cega disciplina de partit, tan fecunda en els moments revolucionaris i quan els liders saben posar-se al nivell de les circumstàncies, es converteix en el pitjor dels mals en les hores de calma i d'afebliment de les normes ètiques. Si ara fa un any haguéssiu estat agosats de suposar, posem per cas, que tots els comunistes no eren de l'estam més pur i que n'hi havia algun de merino de cotó (per exemple el Merino Gracia), és segur que us haurien tractat, pel cap baix, d'"amarillos" i de "vendidos a la burguesía". La malentesa disciplina de partit forçava a negar l'evidència. Si ara us atreviu a criticar els túrpids contactes d'alguns homes del socialisme oficial, els mateixos que privadament es revolten indignats si els suposeu capaços d'acceptar una regidoria caiguda del cel, us tractaran, si més no, de lladre i de malnascut.

Nosaltres som homes de fe. Tots els homes necessiten una creència per poetitzar amb l'iris d'una bella utopia i eixamoror amb el bàlsam d'una dolça esperança les amargors del nostre viure d'ara. Nosaltres somniem en un futur d'ennobliment i d'emancipació humanes i diem als homes que vulguin somniar amb nosaltres. Però no donem als principis de la nostra fe la valor necessària i divina dels dogmes religiosos, sinó la valor contingent i humana que féu a la humanitat la vella Grècia, el destí esquerp us ha regatejat el do de l'alada ironia, poseu almenys en la rigidesa dels vostres cultes, un polcim de sal de lliure examen.

I respecteu abans que tot la Veritat, puix sols la veritat pot fer-nos lliures.

—Noia, això no és viure! Ara s'han apujat les arengades...
—Bé, en canvi s'han abaixat els jornals.

L'HOME I EL SIMI

III

No és estrany que els catòlics que tenen el partit pres de romandre catòlics tota la vida, s'oposin a tota explicació de l'aparició de l'home a la terra que no sigui la de la creació directa de l'home per Déu. Tota religió burocratitzada és un edifici en equilibri inestable, i qualsevol empenteta pot fer caure l'edifici. Una part considerable de doctrina, que serveix per mantenir un gran nombre de catòlics en una submissió aparent a l'església romana, perdria tota consistència, si es prescindia de la creació divina d'Adam, o almenys de la insuflació d'una ànima especial al cos més o menys simiesc d'Adam. Malgrat el ret comprovat de l'existència d'una gran quantitat d'homes completament bèsties, els catòlics es veuen obligats a sostenir que l'ànima humana és específicament distinta de l'ànima dels altres animals.

A tots aquells que, per un motiu o altre, o sense cap motiu, creiem en Déu, una creació divina de l'home primitiu ens hauria d'ésser particularment falaguera. Seria molt d'agrair al Creador que s'hagués ocupat tan especialment de la raça humana. Però, per la meva part, tinc de declarar que la meva satisfacció s'esvairia si havia de creure que el creador de la raça humana era el déu al qual els catòlics atribueixen la confecció d'Adam—el déu de l'Antic Testament.

En acceptar la Biblia com a dipòsit de les confidències de l'Esperit Sant, les sectes cristianes s'estalviaren molts maldecaps, resolien per la fe en la veritat revelada una sèrie de qüestions complicades; però al mateix temps es veien obligats a acceptar com a Déu el petit déu xovinista de l'Antic Testament.

Aquest déu—com el déu de Mahomet—era nacionalista en el mal sentit de la paraula; sentia el nacionalisme—o el militarisme—dels pobles opressos. Si fos ara a la terra, podria inscriure's sense cap escrúpol a l'Action française, a qualsevol associació de junkers, a qualsevol agrupació pupina. Prometia als jueus una terra a la qual no tenien cap dret; feia aturar el sol perquè Josué s'hi veiés per estossinar filisteus. Com els déus del paganisme, Jehovà prenia part en les batalles ajudant un poble empipador i presumit. En els altres aspectes de la seva actuació, el déu de l'Antic Testament no es comportava pas d'una manera més correcta.

Mentre retreien la figura de Jesús de Natzaret per parlar d'amor i, en general, les coses benignes que embadalien la gent, els homes del catolicisme i de les altres sectes més o menys cristianes feien servir el déu rancuniós, sorrut, miop de l'Antic Testament per aterrir les ànimes febles. I encara ho fan.

Però sempre hi ha hagut esperits rebels que la terror no domina. Sempre hi ha hagut gent que s'han negat a creure en aquella mena de Papu diví. Per això, al segle passat, tot allò que podia desmentir la Biblia era acollit amb fruïció en certes esferes intellectuals. Una part de l'èxit de les teories de Darwin fou degut al fet que permetien de prescindir, pel que feia a l'home, d'un creador personal que s'havia identificat, en els pobles cristians, amb el terrible i petit Jehovà de la Biblia.

La suposta perfecció de la màquina humana era emprada com un argument pels defensors de la creació divina de l'home. "Agafeu un rellotge i examineu-lo", deien. "Mireu-lo funcionar; la bella concordància de les parts, la meravellosa precisió amb què marca l'hora, us farien pensar de seguida que l'ha d'haver fet un rellotger, encara que no ho sebéssiu. Ara mireu el cos humà i digueu-me si no hi ha d'haver un creador, etc., etc." Els altres van veure el cel obert amb la teoria de l'evolució i de la selecció natural. Amb temps i paciència, la selecció natural és capaç de fer evolucionar les coses de manera que es produeixin els resultats més meravellosos, tant si es tracta de rellotges com de cossos humans.

S'ha d'agrair a Darwin que, potser sense voler-ho, hagi alliberat els homes d'un creador indesitjable. Cal lamentar, amb Bernard Shaw, que Darwin hagi negligit la part que la voluntat de l'individu pugui tenir en l'evolució d'aquest, en aspectes distints del de l'anomenada "lluita per la vida". Es, almenys, evident que la voluntat de l'home pot influir en l'evolució de la humanitat.

Si descomptem els possibles cataclismes naturals que poden acabar amb la raça humana, podem dir que la sort de la humanitat és a les nostres mans. De nosaltres depèn que siguem cada vegada més persones o cada dia més simis. Actualment, els homes veritables estan barrejats amb simis que tenen una aparença humana més o menys reeixida. No es pot negar que en certs llocs de la terra, a l'Europa meridional especialment, els simis manen. L'obligació dels homes de debò és d'humanitzar els homes-simis; i en els casos desesperats—i n'hi ha!—de fer el possible per suprimir-los.

C. A. JORDANA

Una mica de serenitat, companys!

Les polèmiques, en la premsa política, que generalment no aconduïxen a cap resultat pràctic en allò que fa referència a les qüestions que es debaten, tenen sempre una alta valor alliçonadora, puix per una banda permeten tot seguit de judicar la textura moral dels que discuteixen, i, per laltra, gairebé sempre deixa veure a cop d'ull a quin costat es troba la veritat. Hi ha una regla que no falla: quan dos polemitzen i l'un d'ells contesta els arguments amb insults, ja podeu estar segurs que aquest no té raó. Això és més cert que els pronòstics del *Zaragozano*, que és tot el que es pot dir.

Criticàvem un dia, raonadament—posant-hi una mica de sal i pebre, és clar—l'actitud d'un sector del nacionalisme burgès i se'ns va contestar dient-nos que no teníem *el cap clar ni el cor net* i llançant contra un generós company nostre els dicteris més poca-soltes. Ja en vàrem tenir prou per saber que havíem posat el dit a la llaga.

La regla dita—que mai no necessita les pindoles "Dula" (i consti que el reclam és gratuït)—s'ha confirmat ara una altra vegada, en la crítica que en els termes mesurats que tenim costum d'emprar (tothom té l'educació que pot), havem fet de la funesta actuació d'alguns liders del *Partido Socialista Español*.

Fa mesos que venim repetint la mateixa cantarella: Davant l'estabilització absurda d'una situació d'interinitat, no sols com a socialistes, com a lliberals, com a demòcrates i simplement com a homes civils (del llatí *civis*, ciutadà) ens era vedada no ja qualsevol col·laboració amb poders excepcionals d'origen extrapopular, sinó el més ínfim contacte amb tot allò que en fos una representació o una conseqüència.

I com que en cap lloc de l'ideari socialista (i cal no confondre els ideals impecables, amb els partits susceptibles de contagiar-se amb les impureses de la realitat), i com que en cap lloc, repetim, de la nostra doctrina pot trobar-se un sol argument que justifiqui la posició contrària a l'adoptada per nosaltres, es contesta a les nostres paraules amb els insults més grollers.

Heu's aquí unes quantes *floretes* de les que ens dediquen les vestals del socialisme governamental, collides a l'atzar en el jardí ubèrrim de les dues darreres pàgines d'*El Socialista* consagrades, de nom, al moviment obrer de Catalunya:

"venuts a la burgesia",
"anarco-comunistes-nacionalistes",
"aùtors de campanyes canallesques",
"recaptadors de diners que no se sap on han anat a parar",
"desacreditats".
"perrillos falderos" (això ens ha fet d'allò més gràcia),
"mancats d'honradesa", etc., etc.

Naturalment, aquest llenguatge que ofen les oides de la gent de bon gust i ens dóna una pobra impressió de la genteta que tenim enfront, no pot fer-nos cap esgarrinxada: tots tenim la nostra història i sabem com vivim. Tots sabem qui són els qui per un ideal han sacrificat llur benestar o llurs honrats mitjans de vida, o han sabut anar a la presó, i qui són els que viuen amb l'esquena dreta amb càrrecs burocràtics al servei del primat, els qui viatgen per aquests mons de Déu amb "viatics" carregats al pressupost, els qui profanen per omnipotent privilegi els escons destinats als delegats de la voluntat democràtica, els qui trepitgen les catifes dels ministeris i els qui pugen les escalinates del Consell d'Estat.

Tots ho sabem: l'escàndol és públic i la contumància palesa. I és de saber-ho tant i de saber-ho massa que sofrim en veure l'afrosa desviació d'una força que polaritzava les simpaties i les esperances de terres ibèriques, destinada ahir a regir els destins d'Espanya, i sentim en el rostre la vergonya pels pobres qui no es saben enrogir.

Però acabaríem parlant seriosament i el to dels nostres interlocutors no s'hi escau gaire. De tots els papers que han adoptat per combatre'ns, volem assenyalar només aquell que menys els honora: *el de delators*. Els qui l'adopten, si són obrers, ja sabem el juí que mereix a les col·lectivitats proletàries. El Senyor els ho pagarà i bon profit els faci.

Pel camí que ells volen portar-nos, no hi sabríem anar ni que volguésim. Poden continuar llur campanya difamatòria segurs de la impunitat. Nosaltres que havem invitat altres grups proletaris a llançar en els combats de les armes enverinades, nosaltres que en època no pas llunyana exposàrem la nostra pell per acabar amb el selvatvenint—no volem que demà, en la futura companyonia, els quedi la i les injúries. El fang impur no arribarà mai a esquitxar-nos.

Altrament sentim una humanissima pietat pels pobres obcecats que de bona fe us segueixen i com que el jorn que es faci la llum en llur esperit seran al costat nostre—com tants i tants hi han anat venint—no volem que demà, en la futura companyonia, els que di la racança de cap turpitud comesa per nosaltres. Sentim massa la responsabilitat dels nostres destins per perdre en cap moment allò que estimem per damunt de tot: la nostra dignitat civil.

Visat per la censura

L'antipalau del dolor i del desesper

Molt bé la campanya iniciada per l'"Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya" de lluita social contra el cranc. Cal ensenyar a la gent a defensar la seva salut, que aprengui a estar sana; que al capdevall la sanitat del cos com la de l'ànima és un producte de l'educació. Però, estimats confrares, no perdem el cap. Posem els peus ben plans a terra: sapiguem bé la terra que trepitgem. Donem entenen a nostres ciutadans que es cuidin, eduquem-nos nosaltres a guiar-los, portem als hospitals tots els mitjans científics per a combatre el flagell, però donem-nos cabal compte del moment i de les necessitats del moment.

Un hospital per a crancosos? Un retòric Palau del Dolor i de l'Esperança? Però és que ja tenim un hospital per a tuberculosos, encara que no tingui un nom tan emfàtic? Tenim suficients hospitals per a infecciosos? En tenim per abastar als incurables? I si no tenim tots aquests hospitals imprescindibles, a què ens enredem a voler crear-ne un per a cancerosos?

Es que hi ha més necessitat d'hospitalitzar als que pateixin cranc que al tuberculós? Pensem-ho bé això. Es innegable que avui els mitjans que la Beneficència oficial o privada posa a l'abast dels metges per a combatre en els medis populars a la tuberculosis són migrats. Uns quants dispensaris de la "Lluita contra la tuberculosis"; el del "Servei d'Assistència Social dels Tuberculosos de Catalunya", fundat per l'antiga Mancomunitat, un parell de sanatoris amb un nombre molt limitat d'estatjants, no abasten a la importància del mal ni a la seva extensió.

Pensem en ço que passa al tuberculós que necessita ésser hospitalitzat. A Santa Creu, a Sant Pau o al Clínic, als pocs dies, per poca millora que tingui o que ell insinuï el desig de sortir, és donat d'alta. Això, si arriba a conseguir llit, que la immensa majoria no ho logra pas. El doctor Sayé diu que de 686 tuberculosos que necessitaven hospitalitzar-se, visitats pel "Servei", sols ho conseguiren 139; i estic segur que aquests 139 sols una minoria morí a l'hospital.

I pensem el que és un tuberculós dintre del llar. Pensem amb aquelles cambres sens llum, sens aire, de les cases humils. Sense espai, dormint amb els seus parents més pròxims—en un terç ha trobat el "Servei" als tuberculosos pobres que tenien un llit per a ells sols, no una cambra que se la partien amb altres—. Contagiant als demés, als més apropats, als més estimats, als pares, als fills, als germans, a la muller. Repartint arreu del seu veïnatge la malaltia, segellant de tragèdia per molt de temps la casa on viu, essent ja des d'allavors les seves cambres, el menjador, vivers de microbis que embestiran el primer sà que hi entri, al nou estadant que hi cerqui una mica d'escalf i refugi. I la familia llunyana i els amics i els veïns, assabentats del perill que porta, fugint del contacte del pobre malalt, isolant-lo com un empestat que és i com un empestador probable. I allí dintre la forca, entre les males olors i l'aire viciat, mal cuidat, mal nutrit, el trist tuberculós no té altra esperança ni altre tasca que anar un matí, i un altre, i un altre, a Santa Creu o al Clínic a veure si hi ha llit per a ell, si troba un recer en la pietat humana que l'aconhorti.

Mai hi ha llit per ell. Perquè, què farà a l'hospital? El llit que ocuparia el necessiten per un tifòdic o per un pneumònic que pot guarir-se. Tindrà que entafurar-lo entremig dels altres malalts, essent un perill per aquests altres que han anat a la recerca de la salut i poden trobar-hi com a veí la malaltia que dificilment perdona als pobres quan l'agafen. Que en farà l'hospital d'ell? I ell retorna cada migdia a la casa fosca, on es mastega la misèria i la tragèdia que hi ha portat.

El cancerós no contagia als veïns, ni als parents, ni als amics. El seu mal no és malura que s'encomani i faci perillar als que l'envolten. El seu dolor obre el cor a la pieat més enternida i troba sempre una veu que l'aconsola. Com tota malaltia, porta la fallida en la llar pobre, però el cranc marxa de pressa generalment; quan entra en el período d'incapacitat absoluta per al treball, quan té d'enmatllevar a les dosis creixents de morfina un moment de repòs en el seu sofrir, el malalt està molt aprop ja de la tomba. No és com el tuberculós que dura, dura...

Als hospitals sempre hi han llits per als cancerosos que poden operar-se, que hi ha un bri d'esperança de curació. Sempre els nostres cirurgians estan amatents en intervenir en aquell cos que pot trobar la seva sanitat o quan menys un atur en el seu sofrir. El remei, la milloria o la mort ve prompte; no és un indesitjable com el pobre tísic. Avui, amb els mitjans que compten els nostres hospitals no els hi manca un tractament ulterior. I si retorna desahuciat a la família ja és per poc temps, el just, gairebé, per a morir rodejat dels seus.

No, no hi ha paritat entre el tuberculós i el cancerós, i mentre no poguem hostatjar noblement al primer, és gairebé un luxe impietós pensar amb el segon. Un tuberculós és un perill social de contagi, si tenim present nostres medis humils, és la seguretat del contagi a bona part dels que l'envolten; un cancerós no és un perill, és un dissortat, amb la màxima de la dissort, la mort crudel entre dolors esgarrifós. Però l'hospital d'això no els lliurarà; a l'incurable no li estalviaran ni la mort ni el sofriment; sols la família n'haurà el benefici de no veure el seu patir.

Fem tot el posible per a guarir-lo, avisem-lo d'hora perquè la curació sigui factible, eduquem-lo per a què pugui cercar el tractament quan el tractament pot ésser eficaç, però no li construïm encara el palau. Abans tenim de construir uns humils hospitals i uns humils sanatoris per altres dissortats més nombrosos, legió a casa nostra, que en lloc de disminuir, com en tots els pobles civilitzats, augmenten: els tuberculosos.

J. AGUADE

Company: El nostre periòdic és obra de tots. Cal que el teu esforç correspongui al nostre.

Fes que els teus amics llegeixin

Justícia Social

Ens calen noves subscripcions.

Espurnes

Parlar clar.—Amb motiu de la famosa carta de l'ex-republicà Lerroux, parlant de les "Joventudes radicales", hom sentí els comentaris que en feia la gent del partit en una taberna fosca que es la seva societat de Sant Martí: Sabeu què passa, doncs que el partit radical del cap damunt al cap d'avall està tot podrit... Ja ho sabiem.

Tàctica burgesa.—"El fracàs de la vaga d'Hong-Kong". Hong-Kong, 28. Ha acabat la cinquena setmana de vaga que tenia per objecte provacar un desastre a tota la colònia de Hong-Kong.

El Govern, les grans administracions i els grans magatzems, no s'han deixat intimidar.

Els vaguistes en gran nombre, han demanat ja de tornar al treball, *i no són admesos només que amb importants disminucions de jornals amb la privació dels drets als quals podien aspirar respecte al Retir Obrer.*

La vaga ha fracassat, doncs, lamentablement. — Radio."

Aquesta és companys, la tàctica capitalista. Aquestes les ganes d'arranjar harmònicament les qüestions entre capital i treball. Aquest cop si que—per desgràcia—En Rucabado té tota la raó, quan parlava de "la sinistra conseqüència de la vaga", *"disminució de jornals"* i *"privació del Retir Obrer"*. Ves que hi tenen de fer al món els obrers quan ja no són bons per ésser explotats. Val més que es morin. I fóra patir i fer patir!

Exemple a seguir.—Eugeni V. Debs, davant de l'actuació dels capitalistes nord-americans que pretenen lligar econòmicament la república mexicana, ha enviat una carta al general Calles, el valent socialista que presideix el país mexicà, alherint-se a la seva política de dignitat i protestant de les amenaces dirigides al Govern mexicà, pel secretari de Relacions Exteriors dels Estats Units, Mr. Kellagg. Així diu un fragment de la carta que Debs, aquest home exemplar per tots conceptes, dirigí al general Calles i al company Lluís Morones, secretari de Comerçi Treball. "Sens dubte, sorpendrà als capitalistes i a llurs servidors la noticia que el poble mexicà té un Govern que coneix els seus drets i s'atreveix a afirmar-los i sostenir-los; més per això mereixen el crèdit i laprobació, així com el respecte i apreci, dels homes justos de tot el món." Visca Debs!

Colonització i tutela.—En "La Libertad" del dia 30 de juliol, el nostre Alomar, hi publicà un article sobre "Colonización", "La hegemonía de Europa", on estudia el problema de la colonització del Marroc, Xina i India. Diu que la colonització és una tutela "i per tant, un suposat dret de nació superior sobre nació inferior o incapacitada. Aquest dret té d'estar condicionat amb un deure: el de l'educació del poble tutorat, a fi de capacitar-lo per a la seva futura emancipació". Ara be. Compleix Europa aquest deure sagrat?...

és(quan les nacions colonitzadores compendian que al poble esclavitzat, ja li han xuclat prou la sang i el declararan major d'edat? Encara l'historia no registra cap acte de voluntari desprendiment. Quan un poble ha volgut emancipar-se ha tingut de recorre a la força de les armes. Puix quan amb bons modos s'ha demanat l'independencia (com a passat amb la naciò filipina i els EE. UU.) se li ha contestat que no nhiha de cuits, i que... d'aqui cinquanta anys ja ho mirarém.

L'Alomar, en l'esmentat article estudia els factors, religios, militar, polític, educatiu i social que entren en la colonització.

Obrers: Sou petits per qué esteu de genolls. Redreceu-vos.

ECOS i COMENTARIS

Un éxit formidable de JUSTICIA SOCIAL

De fa poc temps, com la generalitat dels nostres lectors deuen ignorar, *El Socialista* dedica una pàgina setmanal *al movimiento obrero y socialista de Cataluña.* Doncs bé; en els dos números darrers que tenim ara a la vista, un noranta per cent d'aquestes planes està dedicat a JUSTICIA SOCIAL i a la UNIO SOCIALISTA DE CATALUNYA. Tanmateix, els nostres vells amics en fan un gra massa i no saben que nosaltres som gent modesta.

Es cert que la influència de JUSTICIA SOCIAL i el prestigi de la UNIO són cada dia més grans entre el proletariat català que no bada, però daixò a pretendre que nosaltres representem avui per avui, *el 90 per 100 del* moviment obrer i socialista de Catalunya encara n'hi ha per una estona. Això sí, amb la propaganda que ens estan fent de franc és segur que hi arribarem més aviat del que ens pensàvem.

Convindria molt que es posessin d'acord

Ens referim als qui damunt de *El Socialista* s'han proposat no-res menys que anullar la força dels socialistes catalans. En pendre's l'acord de *rebentar-nos* i de treure en contra nostre l'artilleria grossa, s'han repartit els papers massa precipitadament.

Així passa que mentre en un lloc se'ns titlla de *catalanistes*, en un altre se'ns diu *anarcosindicalistes* o *comunistes;* mentre en una banda se'ns diu que el nostre periòdic cobra de la burgesia (oidà), quatre ratlles més avall es declara que estem a les capses; mentre en una columna es demostra per a més que som la cosa més reaccionari que hi ha, a la columna del costat es diu que estem enfadats perquè no sha fet la revolució...

La veritat, això acaba per fer rodar el cap al pobre lector de bona fe, el qual, al segon article ja no hi veu de cap ull. I és llàstima: com que nosaltres som gent ingènua, si tots es posessin d'acord i alhora ens diguessin el mateix (per exemple, que som regidors governatius), potser acabaríem per creure-ho fins nosaltres mateixos. Ara, ni amb la millor voluntat no podem saber el que som.

COMPANY: Si vols ésser digne dels teus ideals, has de considerar com a propis els sofriments i les privacions dels homes que els defensen. Recorda't dels empresonats.

La vida del treball

La veu dels ferroviaris

UNA CRIDA

Companys! Companys de Barcelona; puix que anem a parlar de vosaltres solament, encara que allò que exposarem és per tots els feroviaris en general, per a tots esl no solidaritzats.

Molt de temps fa que aquí, a Barcelona, es va constituir el Sindicat Regional d'Obrers Carrilaires, el domicili del qual és al passatge de Sant Benet, número 8, Sindicat que exclusivament, va dir-se que tractaria d'asumptes que fossin de la incumbència dels empleats carilaires. Van trametre's avisos a tota la regió i correspongueren amb llurs adhesions de gairebé totes les estacions; en canvi, de les de Terme de Barcelona, que compten amb un bon nombre d'empleats, són molt pocs, comptats gairebé, els que s'han fet socis.

A què és degut aixo companys? Es que per ventura teniu por de què se us traslladi de despatx? O és que ja esteu contents amb els sous que l'empresa ens dóna, misèrrimes pagues que amb prou feines ens serveixen per a comprar l'indispensable per a no morir-nos de fam? Potser perquè sóu amics del senyor X. que us ha *fet pujar* teniu por d'éser socis, ja que si aquest bon senyor se n'asabentés, fóra molt fàcil que us retirés l'amistat (amistat d'uns quants pollastres anyals)?

Podria éser que anés un xic equivocat amb el que acabo d'expresar, i es tracta solament de què, com vulgui que en alguns despatxos es reben tan bones propines (segons confessió pròpia d'alguns), ja es donen per satisfets, i no volen intervenir per a res en coses que porten, segons ells, tants de mals de cap. I si els traslladessin o els canviessin solament de despatx?

Jo crec que si us haguessin parlat per ésser components d'algun club de "futbol", posem per exem-, hauríeu acceptat.

Es una cosa sabuda. Va un cas real.

En una estació, de la qual callaré el nom, quan se'ls va parlar d'unificar-se, foren molts els que aixecaren el crit al cel, altres es limitaren amb un "més endavant" o bé quan sigueu més" o lacònicament dient: "veurem". En canvi, uns quants dies després d'haver pasat això, un dels mateixos que categòricament no havia sabut respondre amb un no, contestant solament una tonteria de les que queden expressades, va "llençar" la idea de formar un club de "futbol". Als deu minuts, 50 socis.

Són molts els casos que es podrien explicar d'aquest color dintre del carril, però no hi ha esmena a desgrat de les motles injustícies que la Companyia diàriament està cometent quan un empleat fa faltes que són castigades severament sense tenir en compte que en gairebé tots esl casos és la mateixa Empresa la culpable, que permet que aquell individu hagi d'atendre a diversos treballs en el mateix moment o tan sols pel fet de no tenir en compte que porta un excés d'hores de servei. Es això lògic?

No; i per aquesta raó ens cal un petit esforç de tots plegats, sabent que es labora pel bé d'un mateix amb una cosa de justícia com és aquesta, que repercuteix en bé de la gran família ferroviària i dels treballadors en general, que poguem dir ben clar i fort, com els obrers d'arreu del món, que estem constituïts i que som una força per a fer-la valer quan es presenta l'ocasió.

Companys! Per a poder fer vafer valer els nostres drets, us esperem a la casa de tots, passeig de Sant Benet, 8, Sindicat d'Obrers Carrilaires.

PEROT

La veu dels barbers

HORITZONS

Tanmateix no teníem prou motius per a creure definitivament esvaïda tota aquella febre deliciosament optimista de dignitat professional d'altres dies, en què la nostra bona fe fou llastimosament socarrimada de manera massa desencoratjadora

Després de llegir els dos articles del company que signa Jak, hom cal que cuiti a esmenar les suposicions, referents al nostre singularíssim ram de barbers.

Però és que el nostre cas, company Jak, estudiant-lo sense aquella dosi d'ingenuïtat que us el fa tan agradable i prometedor, ja no té remei amb una assemblea d'homes de mans netes i de bona voluntat. La invasió peninsular que pateix ja fa molt de temps Barcelona, d'obrers deficients en el nostre ofici, és causa de la nostra davallada escandalosa amb senyals interiors i exteriors fets per l'urpa de la misèrica. Aquests vinguts obrers d'arreu de la Península deixen llur país atrets per un suposat paradís barceloní. Aquest era el nom amb el qual cobejaven ells les enraonades millores que ens costaren innombrables desvetllaments i sacrificis. Així i tot no volem fer cap retret a l'obrer sigui d'on sigui, que es llença a la ventura per al millorament moral i econòmic; però podem declarar indesitjables a tots aquells que no han volgut enlairar-se dignament en la lluita dintre de llurs països, per a venir i acomodar-se en nombre excesiu en les bases que ens costaren tantes d'angúnies. I així han estat possibles totes les actuals maneres d'explotació, tan descarades que enrogeixen el rostre de l'obrer, tan evidentment mancat de les millores que un dia foren el goig i compensació dels esperits en lluita. També haveu parlat amb optimisme de la futura Comissió Mixta. Cal que us recordi que estem en un país on malgrat haver-se constituït legalment dues de les esmentades comissions, en dos anys no han pogut imposar la regeneració de l'ofici, que és el que en essència ens interessa a tots.

Si l'Estat ens mana constituirnos en Comissió Mixta, la qual ha de confeccionar les bases en què cal regir-se legalment cada ram, és de llei que el mateix Estat sigui el vertader guardador de son just compliment, no?... Doncs res d'axò ha estat possible fins avui. De tot plegat sembla deduirse'n el més negre excepticisme per obrers del nostre ram dins el nostre règim.

Hem d'abandonar-nos amb un arronsament d'espatlles inconscient a tot ço que ens ungleja la dignitat d'obrers?

Altres camins podem empendre de regeneració més sòlida.

I de tot això en parlarem un altre dia.

Pelai QUER

"Lombardo Pellegrino"

Héctor Lombardo Pellegrino, és avui un dels homes més populars i més amats del poble de Sicília. Té tanta bondat com saviesa. I no nega mai un servei a ningú—ni als enemics necessitats. Nat a Messina, estudià a Roma i fou el primer de tots els seus companys —entre els quals es trobaven eminències actuals—que es doctorà.

Als 28 anys guanyà la càtedra de Dret Públic constitucional en notables oposicions. Llavors fou nomenat professor d'aquesta assigantura a la Universitat de Palerm. La seva extensa cultura, la seva excepcional capacitat de treball li permeteren d'explicar, fins l'adveniment del Feixisme, Legislació Obrera, Economia i Història del Dret Italià, en la mateixa Universitat.

Fou elegit diputat en 1909 i 1919, ambdues voltes per l'oposició, però li foren anullades les dues eleccions. L'any 1921, la votació obtinguda fou tan nombrosa i la voluntat del poble tan manifesta, que l'anullació esdevingué pràcticament impossible.

En l'altra legislatura fou elegit pel grup antifeixista. Orador clar, abundant, eloqüent i d'impecable lògica, de seguida es féu remarcar a la Cambra italiana. El seu discurs sobre la *Reforma Administrativa*, en el que sostenia la necessitat de les autonomies, combatent ensems el centralisme de l'administració pública dels règims absoluts, és una bella peça oratòria plena d'idees. Això li permeté d'ésser el primer qui parlà contra el feixisme—compressor de la llibertat—i assolir un veritable triomf. L'exit de Lombardo Pellegrino fou molt més gros, perquè no féu altra cosa que traduir el sentiment del poble italià.

Fou empresonat. Perdé les càtedres, àdhuc la de Messina. L'alliberaren, però no li permeteren d'exercir novament la càtedra. I un dels millors advocats, que hom podria dir *científics*, d'Itàlia, ha de treballar com un que comença per a guanyar-se la vida. L'afecte dels messinesos el compensa plabé de les amargors que li provenen del poder i de la seva pura rectitud de caràcter.

Es el fundador del *Partido del Lavoro* i autor de molts de treballs entre els que són verament notables els següents: "Il diritto di espopriazione", "L'essenza del Conto Correnta", "Saggio sui procedenti della Scienza Politica", "L'amore nel diritto", "Determinazione scientifica del Diritto Constituzionale", "La questione del Parlamentarismo" "Il diritto de necessità nel Constituzionalismo Giuridico", "L'Uebermensch nella Società e nel Diritto".

JUSTICIA SOCIAL honora avui l'honest Lombardo Pellegrino reproduint el seu retrat. En números vinents publicarà fragments de discursos d'aquest home tan volgut com admirat de tots els proletaris de Sicília.

Per ajudar la família del company "Roc Guinart,,

B. B., 2; M. E., 2; J. C., 1; F. B., 2; J. F., 2; M. R., 2; J. F., 1; F. V., 1.

Total, 13 ptes.

Errades

Per la malaltia del company Badia, qui ha reunit fins ara els càrrecs d'administrador i confeccionador del periòdic, ens havem trobat les dues darreres setmanes privats del seu valuós concurs a l'hora de fer la compaginació. Per aquest motiu, el número darrer eixí amb nombroses errades, la majoria de les quals hauran estat rectificades pel bon sentit del lector.

Volem assenyalar, només, que l'article "El Treball dels Nens" el company Galdric inaugurà una secció que durà per títol "Notes informatives", i que de l'article "Posició de la Societat davant dels grans criminals" n'és autor el company Arix.

Regraciem l'interès de tots els amics que s'han interessat per la salut del nostre estimat company Badia, el qual probablement la setmana pròxima podrà reintegrar-se a les seves tasques.

DONATIUS

Per ajudar JUSTICIA SOCIAL.

J. A., 5 pessetes; C. P., 2; S. C., 2; J. C., 2; M. E., 5; J. R., 2; D. D., 1; S. C., 5; A. V. 5; M. C., 2; S. A., 5; M. R., 10; J. Ll., 1; J. P., 2; R. D., 3; J. S., 10'50; A. V., 5. Sobrant "Vermouth" de comiat al company Serra Moret, 14'50; I. A., 5; R. R., 1; I. P. 1. Total, 105 pessetes.

(A tots, el nostre agraïment.)

Una rectificació que ens importa fer

Pel company Codina

Sentim massa respecte per la vostra vida de lluitador honrat, per no perdonar-vos la passió que us posa ara una bena als ulls i us fa dir paraules que solament a vós us faran mal un dia l'haver-les dites.

Una cosa déieu, però, en un de les vostres palades de fang que heu llançat en l'aire, que ens interessa rectificar: Sabeu perfectament que ni una sola volta s'ha escrit en les nostres planes el nom venerable de Pablo Iglesias, sense que fos tractat amb tots els honors que mereix l'apòstol del vell socialisme espanyol. Els articles que ara puguin eixir signats amb el seu nom, no ens faran rectificar la nostra actitud. Com a bons socialistes sabem el culte que es deu als ancians i un elemental coneixement de les inflexibles lleis de la natura ens posa un vel de respecte en l'esguard de tot crepuscle d'una vella glòria.

Per ventura ignora el company Codina que foren els amics de la "Unió Socialista" els qui posaren el retrat de Pablo Iglesias, junt amb el de Karl Marx, al "Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria"?

No us farem pas retret de què haguéssiu callat com un mort quan fa cosa d'un mes us trobaven amb el company Serra i Moret, en un grup d'obrers on era unànimement censurada la desviació soferta pels vostres correligionaris. El que esperem de vós, si la passió no us lleva tot rastre de cavallerositat, és que repetiu als que us llegeixen la rectificació que fem nosaltres.

Els grans mestres de l'Humanitat

Pestalozzi

Un dels grans homes que més ha estimat la humanitat és N'Enric Pestalozzi, nat a Zuric l'any 1746.

Qui detingudament estudiï les idees sociològiques i pedagògiques a través de les pretèrites generacions, forçosament ha de trobar en l'obra i persona de Pestalozzi els gèrmens de la futura Pedagogia Social que tan abastament ha interpretat d'una manera científica el profund Paul Natorp.

Pestalozzi ja quan era estudiant sentí un febrós entusiasme pels moviments polítics i revolucionaris. Fill d'un metge i educat per una mare àustera, ben prompte la seva ànima s'enriquí d'un gran sentimentalisme que es sobreposava a la reflexió.

D'aquí neix l'interès envers les necessitats del poble i l'erigir-se en guaridor de les llagues socials.

Fins l'aparició de Pestalozzi la instrucció i l'educació popular era migradíssima per a no dir inexistent.

Cap dels pensadors del segle XIII, ni els neo-humanistes i filantropistes alemanys Gesner, Humbold, Lessing, Heine, olf, entre els primers. Bassedof, Campe, Salzmant, entre els segons—que tants d'esforços van desplegar per millorar l'estancament en què havia quedat la instrucció després del letargisme en què l'havien empotrallat els escolàstics, cap, repetim, s'havia preocupat de llimar la incultura del poble. Tots filosofaven i s'esforçaven en preparar l'ensenyament inferior. Adhuc Rousseau, l'inconmensurable visionari genebrí en la posteritat, concebeix el seu "Emili" d'una faisó aristocràtica. Sols Pestalozzi descendeix al cor del poble, a les multituds humils, als pobres i abandonats...

Podríem ara analitzar detingudament la tasca realitzada per aquest desgraciat, però gran home, durant els seus vuitanta anys d'apostolat incansable. Mes, com que això traspassaria els límits del nostre intent, sigui'ns permès tan sols de parlar del gran amor que sentia per les coses humanes.

Pestalozzi, en els seus primers temps intentà éser teòleg, després jurisconsult i per fi agricultor. Va establir-se a Neuhof i, malgrat la gran dosi de voluntat que posseïa, va arruïnar-se. Llavors fou quan, amb una heroicitat sense precedents en la Història, fundà exclusivament una "Escola per a pobres", sense recursos, tan sols per mantenir-se ell sol. L'escola havia d'ésser un assaig de regeneració moral; però als cinc anys de funcionament es veu obligat a abandonar aquesta empresa, car els petits vagabunds que recollia el deixaven pal-plantat encara no es veien abillats amb robes netes i noves i ben nodrids de les viandes que ell estalviava. I així un dia i un altre dia, anava empobrint-se i endeutant-se fins que els seus mateixos amics li anunciaven la mort en un hospital o en un manicomi.

Per a palesar ben manifestament fins on arribava l'alt esperit de sacrifici que l'arborava, només cal llegir el següent passatge: "La meva vida ha estat una lluita desesperada durant un período de trenta anys. Més de mil vegades he hagut de passar-me el dia sense menjar i a voltes quan els més pobres seien al voltant de la taula, jo devorava amargament un moç de pa en el camí; i tot això ho feia per socórrer els més pobres i per a realitzar els meus principis."

Passats cinc anys es va posar a escriure. L'obra cabdal fou "Lleonart i Gertrudis", escrit en les interlínies d'un vell llibre de contes. Momentàniament es va fer cèlebre i ben tost es va captar l'admiració i amistat d'homes illustres.

En "Lleonart i Gertrudis" exposa les idees que professa sobre l'educació.

Presenta com a protagonista una dona de gran espiritualitat. emmaridada amb un home bondadós, però de voluntat tot feble. El poble on viuen està a punt de perdre's degut a les tèrboles maquinacions del taberner Humel i d'un guardabosc. I en mig del desordre s'alça la imponderable figura de Gertrudis, que amb la seva obra educadora estimula els elements sans a foragitar l'estigma que cau damunt del poble. El llibre és un cant a la cultura popular i en ell ens presenta el tipus ideal d'una dona, o més ben dit, d'una mare que a l'entendre de Pestalozzi, hauria de tenir a llurs mans la cultura del poble.

Pestalozzi roman divuit anys a Neuhof, dedicant-se a escriure sobre l'educació. Després de la Revolució helvètica transforma les relacions polítiques i socials i ell posa en pràctica el somni dels seus principis en un orfenatori de Stauz.

Aquí treballava i obtenia resultats brillantíssims quan les contingències d'una guerra li tancà les portes de l'orfenatori. Després obté una escola elemental a Bugdorf i allí desenrotlla el mètode que havia practicat a Stauz.

Durant l'estada a Bugdorf fa un viatge a París com a membre consultori de la crida que havia fet Napoleó per determinar la sort de Suïssa. Pestalozzi es forja les més gaies ilusions per poder explanar llurs idees pedagògiques a l'Emperador; però aquest el rebutja bo i dient-li que tenia massa mal-de-caps per poder-se entretenir a discutir qüestions de *a b c*.

Per últim s'estableix al castell d'Iverduu, situat a l'extrem del llac Neuxatel. Allí obté un èxit tan falaguer que, darreu del món el visiten polítics, filòsofs i pedagogs. No obstant, la seva manca d'aptituds pedagògiques i les baralles dels seus collaboradors, varen precipitar el desenllaç. I refugiant-se altra volta a Neuhof, on tantes d'amargors hi havia sofert, va romandre-hi prop de dos anys per ésser enterrat a Birr lany 1827.

Dintre de poc arribarem al centenari de la seva mort. Si tants de records s'han donat a homes que llur vida potser hi trobaríem moltes misèries i immorals ambicions, bé serà just que tots els homes d'idees generoses, tots els mestres de cor sà i tots els que estimin la cultura del poble, servin en la memòria el record d'aquest gran apòstol que tant va estimar els infants i a la Humanitat.

Joan FORMENT

Company: Llegiu JUSTICIA SOCIAL

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL
26 de Setembre 1925

H. G. WELLS

Esquema de l'Història Universal

(fragments i resum)

per C. Rofes

Del Capítol VII

Els avantpassats de l'home

Els origenes de l'home son encara foscos... S'ha cregut que l'avantpassat de l'home fou "proboblement arboricola", però l'opinió comú de la gent experta és que aquest avantpassat fou un simi o una mona que vivia a terra i que les mones actuals han evolucionat en el sentit de viure més en els arbres.

Si es coloquen de costat un esquelet d'home i un de gorila, llur semblança es tan gran a primera vista que hom diria que el primer descendeix del segon i que sols se'n diferencia pel volum del cervell i per un acabament més polit de tot l'esquelet.

Pero si s'examinen amb detenció, es trobaràn diferències més importants en els membres. L'home camina recolzant-se damunt del taló i el dit gros principalment. Entre les races de simis sols els lemurids tenen el dit gros tan desenrotllat com l'home. Els babuins caminen amb els peus plans sobre els cinc dits, aguantnt-se principalment amb el dit del mig, com els óssos. Les tres grans races de mones (gorila, ximpanzé i orangutan) caminen, al revés de l'home, sobre la part exterior del peu.

Aquestes mones viuen en els boscos, estan generalment sobre els arbres i caminen molt poc.

Es de suposar que l'avantpassat de l'home era un simi que corria i que s'amagava més aviat en les roques que no dalt dels arbres. Era capaç d'aguantar entre el dit gros i l'index els objectes de la manera que ho fan els japonesos. Es fàcil de compendre que aquesta criatura moria rarament en l'aigua i per això se trobin tan pocs óssos fòssils.

La major part de dades que tenim dels homes primitius les hem tret de les cavernes. Però fins a l'època ruda del pleistòcen els homes vivien i morien a l'aire lliure i llurs cossos eren devorats per les besties, quan no es podrien. De totes maneres, és necessari encare fer moltes més exploracions. Aquest estudi es ve fent desde poques generacions i s'hi consagren pocs homes. La majoria es dediquen a fer la guerra, explotar el comerç, fer rendir més les màquines o a divertirse.

Al nort de la India s'han descobert restes de quadrumans molt interessants pel que es refereix a llur semblança amb l'home (sivapitec i paleòpitec).

Es possible que aquests animals se servissin ja d'instruments. Darwin (1) ens refereix babuins, que trenquen les nous amb pedres que axequen les roques amb estaques quan van a la caça d'insectes i que ataquen llurs enemics amb bastons i pedres. El ximpancé es construeix una especie de barraca entrellaçant branques d'arbre. Es possible donç que la nostre tendència a servir-nos d'eines s'hagués ja manifestat en nostres avantpassats messozoics.

Les primeres senyals que prenem com a empremta humana en la terra o al menys com a pertanyents a éssers superiors a les grans simis són les pedres tallades i troços de silex que formaven l'utillatje de l'home primitiu. Aquests primers instruments (colits) son devegades tan rudimentaris que's confonen amb trossos de pedra naturals. Segons els geòlecs, els primers daten del "pliocé, abans del primer período glacial".

Es possible que aquelles criatures ampressin també trossos de fusta pels mateixos fins. Certs autors creuen que ha precedit a l'edat de pedra una edat de fusta i de petxines. Els negres i boschimans se'n serveixen encara.

A Java, en el començament del pliocé s'han trobat óssos que es poden atribuir a l'avantpassat de l'home. El crani pot contenir un cervell intermig entre el del ximpanzé i el de l'home i el femur és tan apte com el de l'home per aguantar-se dret i caminar; per tant aquella criatura era lliure de servir-se de les mans. Era donç un "quadrumà caminador", el "pithecanthoropus erectus" (simi-home-dret). Si no fou aquest mateix l' antecessor de l'home degué ser un altre d'aquest gènere.

Quan els primers homes o subhomes recorrien el continent europeu fa 4 o 5 cents mil anys, aquesta terra estava poblada de mamuts, rinoceronts, una classe d'hipopotam gegant, castors grans, bisonts i bestiar selvatge.. Hi havia cavalls selvatges, óssos, llops i una mena de senglars. Existien una classe de tigres dits "de dents de sabre"; tal volta l'home acabava de devorar els cadavers que aquest tigre deixava, com ho fa el xacal.

Per arribar als primers fòssils verament semblants a l'home és necessari acostar-nos, dos-centsmil anys, a la segona época glacial allunyada també, dels nostres dies, altres dos-cents mil anys. El fòssil més vell es un maxilar trobat prop de Heidelberg (Alemanya), amb dents d'home pero tan estret de derrera que es difícil que la llengua que pogués cabre entre mig fos apta per parlar un llenguatge articulat. Els instruments d'aquesta època son més perfectes. Tot i existint una fauna parescuda a l'anterior, els tigres de dent de sabre eren menys nombrosos i el lleó es troba a Europa.

En terreny posterior, cent mil anys més trd, pertanyent a la tercera época interglacial, s'han trobat fragments de crani, probablement colgat amb sorra d'una época ni pot èsser de la primera época glacial.

Aquest crani es un intermig entre el del "pithec-anthropus" i el de l'home. Aquesta criatura fou batejada amb el nom de "coanthropus": l'home de l'alba. En la mateixa sorra es trobaren dents de rinoceronts i d'hipopotams i un instrument fet amb os d'elefant.

En el registre de les roques, trobem durant els segles posteriors, sols instruments de silex cada vegada més perfectes: ganivets, punxons, destrals i projectils. En el quart período glacial, molt rigurós, l'home es refugia a les cavernes i deixa allí nombroses eines i restes de tota mena.

Farà uns cinquanta mil anys que aparegué l'home de lNeandertha anomenat també "homo antignus" i "homo primigenius". El seu dit pols posseia la flexibilitat de l'home d'havui. El seu maxilar s'assembla tant al de l'home de Heidelberg que encara que aquest fou més grosser, sembla de la seva propia raça. El seu cap era un xic inclinat cap al devant i no podia aixecarlo com ho fem nosaltres.

(Continuarà)

Llegiu les

Edicions de "Justícia Social"

"COMPANY„
per Màxim Gorki
PREU: 10 cèntims

| || |

"Aquest diantre de sabatots„
per H.-G. Wells
PREU: 30 cèntims

S'ha publicat

A l'Ombra del Camí

llibre de poesies de
EMILI SALETA i LLORENS
amb un pròleg de l'
IGNACI IGLESIAS

... «A l'Ombra del Camí» col·loca al seu autor en un lloc distingit entre l'estol de lírics de les noves promocions que són glòria de Catalunya.

Edició paper de fil ornada amb bolxos

5 ptes.

Es ven a totes les llibreries

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura governativa

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu JUSTICIA SOCIAL periòdic socialista català

Treballador!

Sigues digne de la teva condició humana!

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Obrers del camp!
Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR
PORTAVEU DE LA «UNIÓ DE RABASAIRES DE CATALUNYA»

Es publica cada dissabte. 15 Cts.

Redacció i Administració: Carders, 12, 1.r
BARCELONA

"ACCIÓ COOPERATISTA"

Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya

Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.

APAREIX CADA QUINZENA

Suscripció anyal: 4 ptes.

Redacció i Administració:
Aurora, 11 bis. - Ciutat

Les lletres i les dèries

En Puig i Ferrater

Un altre dels que els plavia enfonsar-se en els fangars on el remat humà es mou, pastant el fang amb les seves misèries i els seus sofriments. També, també, entrava en aquelles tavernes on l'aire es mastegava i era tenebrós i asfixiant, però on els rostres dels homes eren més tenebrosos i l'atmosfera moral més asfixiant encara.

Cercàvem l'heroi entre els revoltats, entre els que contra tanta injustícia tenien un gest d'altivesa i el cercàvem prop dels seus dolors i de les seves vergonyes. Cercàvem l'home que savíem tindria odi amb grandesa, que no fos enveja; que si era venjansa fos justícia també.

En Puig no en tingué prou amb el míser paisatge de la ciutat, no eren prou els seus carrers ronecs, no li parlaven abastament els tèrbols habitants del port i fugí lluny. Fugí cap a terres de França i conegué camins i carreteres estrangeres, es barrejà amb vagabunds i captaires, dormí als pallers i sota espectador, un aficionat a pintor dà bous al Nord. I begué en totes les fonts on l'aigua de la passió raja bullenta, cremant la gorja i les entranyes. I el seu rostre fou esventat per totes les tempestes, colrat per tots els focs que l'ànima humana nia. I no fou un espectador, un aficionat a pintar que amb el cavallet i el berenar se'n va a distreure la tarda; fou u nactor esperitat que es llençà en mig de la brega, portant com a defensa i com arma una ànima d'home, exposant-la a totes les ferides, cridant-les a totes les ferides.

I en mig de l'aigua-barreig escriví les seves primeres obres, i d'allí vingueren els "Diàlegs dramàtics, i "La Dama alegre", i "La Dama Enamorada" i "El Gran Aleix". Portaven com una custòdia dolors d'Humanitat. Els personatges patien amb violència, es caragolaven frenètics de tants sofriments; t'esgarrapaven, punien als espectadors perquè eren espectadors, perquè no pujaven a l'escena i sanglotejaven junt amb ells; perquè no eren prou misericordiosos d'oferir un altre dolor com a conhort;—lafraternitat d'un dolor que fos prou magnànim per ensenyar a oblidar.

Avui en Puig ens torna a portar amb les seves novelles aquelles passions recollides per camins i carrers, per asils i llars tèrboles, en mig del silenci dels camps o del silenci d'un cor en la disbauxa. "L'home que tenia més d'una vida" i "Les facècies de l'amor", són la tragèdia dels que estimaren massa i no foren retinguts; dels que llançaren en mig de la vida el seu cor com si fos un dau, i sels jugaren a canvi de qualsevol cosa—una ficció d'amor o una ficció de ficció d'amor.—I aquell cor com una magrana, es bada davant de lector, i cada gra és un sofriment.

* * *

La nostra novella li mancava bat humà. Els nostres escriptors s'han sentit atrets per la funció política de descobrir C atalunya als catalans.—Que bell serà quan estudiïn els nostres nèts aquest gran acte del descobriment de Catalunya als catalans!—Es sentien massa lligats al panorama i estimaven l'anècdota perquè creien que així es lligaven més fortament amb la terra. Estimaven ço pintoresc i es feren retratistes fidels. No est mal pensada la cosa. Un dia es revelà als catalans llur existència; en veure's al mirall van acabar per reconeixer's. Però tota la producció literària era d'una migradesa espiritual aclaparadora. Un cop conegut el botiguer i el terresà i el mariner i el pastor, que no eren més que això, botiguer, terressà, mariner i pastor i no homes, que no s'unien amb els homes de tot arreu, que no s'hi lligaven per una comunitat de sentiments i de passions, perderen interès.

La nostra novella sols esgratinyava els personatges. I ni això: sols els bernissava per a fer-los lluents i presentables. S'aturava a la porta de la consciència humana perquè a ella sols li interessava tot el que hi havia abans de passar el brancal; sols volia el que diferenciava a l'home per a trobar el localisme i mostrar-lo. Era un turisme espiritual bo pels que volen veure i no conèixer les coses.

Per això quan ens hem retrobat i reconegut, quan els escriptors han aconseguit que ens fixéssim en nosaltres — beneïts siguin —, la nostra novella ha perdut tot interès i ens fa dormir.

L'equivocació ha estat pretendre que persistís aquesta època folklorista. Pretensió no prou sincera ja, car fou un punt estratègic del reaccionarisme per aixelar tota revolta. Ens entretenia narrant-nos contes carrinclons perquè no pouéssim dintre lesperit i no embrutessin de sang aquella grisalla. Tots els sacristans es donaren com a sant i senya capar les angoixes dels homes que vivien a Catalunya, distreient-los amb les beneiteries del pagès sentimental o del salta-taulells que vol mullerar-se. I aquella empenta que portava la literatura catalana d'abans de la Solidaritat, fou enterbolida primer, bandejada després, perquè no trenqués el son de la gent de seny.

I vingué la tanda de les novelles blanques que avorriren al lector. Que fins traspassant la fita feren dubtar a la gent de la nostra capacitat en fer cosa de profit en trobar-nos tan ximples, en veure'ns sense nervis, ni passions, mansois anyells que un bon rector enmena sempre per bon camí.

El que plau a l'home que llegeix no és trobar la fidelitat del seu viure quotidià, quan parla amb la portera o amb el camàlic, sinó l'herocitat del viure que dorm al fons de la consciència. L'enutja que el pintin ximple, encara que ho sigui, perquè ho és malgrat ell, que ben endintre guarda una fe heroica en llur grandesa i no vol veure-les traïdes.

Aquest poble que vibra profundament, que lluita amb sacrifici, és la recerca de l'heroicitat; que ha tingut de fa un segle una vida política i una vida social intensa; que tots els camins i viaranys, que tots els carrers i totes les places de viletes i ciutats estan amarades de sang oferta a un Ideal, no s'hi trobava en les novelles que pintaven llur viure. No li plavia que li contessin precisament tot allò que per ésser quotidià i arran de terra estava mancat de noblesa i de poesia. Abandonava els escriptors perquè els escriptors, per migradesa d'esperit els uns, per malavolença els altres, l'abandonaven en llurs neguits més pregons.

En Puig ha envaït el camp de la novella portant una teiera on llengoteigen focs de passió. Es sen olor de socarrim a vora d'ell; són carns cremades, ànimes on amb ferro roent hi marca l'empremta d'amors i d'odis arborats. D'un foc on els homes ens plau escalfar-nos encara que ens torturem amb llur roentor.

COT DE REDDIS

| || |

Notes marginals

Pe rcauses alienes a la seva voluntat, ha deixat de publicar-se la vella i popular "L'Esquella de la Torratxa". *Ha estat denegat el permís de publicació del nou setmanari* "L'Esquellot".

* * *

"La Novella d'Ara" *ha publicat darrerament un número extraordinari verament remarcable. Ultra la publicació de "Cors de dona", enfilall de vibracions de l'ànima femenina escrites per l'escriptor i comediògraf M. Poal-Aregall,qui tanta anomenada té assolida amb les tres sèries de lletres aparegudes a l'esmentada* "Novella d'Ara", *un poema sota el títol de "Dona d'Ara", "Les dones que estimen" i "L'ànima de les dones", insereix* "La Novella d'Ara",*un poema inèdit del mateix autor Poal-Aregall, sota el títol de "Tu i jo sols...", poema que ha estat publicat a part i a un preu molt més alt del que poden adquirir-lo els compradors de la publicació aquesta setmana.*

* * *

El volum d'aquest mes de la "Biblioteca Nova" *publica la interessant i notable novella del nostre company Alfons Maseras, "Les aventures del Mestre Blai".*

* * *

Està a punt de sortir la primera obra d'En Domènec Guansé, un volum de contes que es titularà "La Clínica de Psiquis". Formarà el tercer volum de les "Edicions Nàusica".

* * *

Es diu que En Josep Maria de Sagarra està acabant una obra teatral per a la companyia d'En Santpere. D'ésser veritat, ens plauria extraordinàriament. Ja era hora que els escriptors catalans escrivissin per un públic més comprensiu que els seuyors Esteves i els Lluisets! Altrament, aquesta obra d'En Segarra tindrà la virtut de dur una mica d'art al Teatre Espanyol del Paral·lel, que bona falta li fa.

* * *

...També es diu que, degut al conflicte entre empresaris i comediants, cosa que dificulta el formar les companyies, al Teatre Romea s'inaugurarà amb una companyia d'aficionats. Heu's aquí la pensada que ha tingut l'empresa per a trampejar la situació. Pobre teatre català, que no estava encara prou per terra!

* * *

El vigorós prosista Joan Santamaria, l'autor de les estimades "Històries extraordinàries", té a les caixes una novella, que sortirà ben aviat.

| || |

Noves publicacions periòdiques

Hem rebut a la nostra redacció un exemplar de:

"La Llum Novella", *revista literària, exornada amb dibuixos i fotografies, de presentació excellent. Es publica a Tarragona.*

* * *

"Regeneració", *notable revista mensual de naturisme, orgue de la Societat de Naturistes de Catalunya.*

* * *

"Fructidor", *periòdic sindicalista, redactat en llengua espanyola, que es publica a Sabadell com a orgue de la Federació Obrera de la comarca. Representa un esforç que cal esmentar.*

* * *

"Reflex", *portaveu dels Amics de la Cultura, de Sabadell.*

* * *

"Vértice", *portaveu quinzenal ilustrada amb nombrosos dibuixos i reproduccions artístiques, publica un nodrit sumari d'interès social.*

Lletres al Director

De Girona

Ens plau avui donar a conèixer les bases que acaben de presentar els obrers flequers d'aquesta ciutat a llurs patrons, redactades tal com segueix:

Els obrers flequers que més avall signen, tenen a bé presentar les bases que a continuació s'exposen:

Primera. Que el treball de l'elaboració del pa es comenci a les cinc del matí i s'acabi per complet a les onze de la nit.

Segona. Que el treball no comenci a la tarda a l'hora que els patrons tinguin per convenient, i no deixar el pa fet per posar al foc a les cinc del matí, per no poder donar el resultat degut.

Tercera. Que l'inspector del treball posi tot el seu zel i la més estreta vigilància en què el treball no es prorrogui més enllà de les onze de la nit, ni que es comenci abans de les cinc del matí.

Quarta. Quedant a totes les fleques acabat el treball el dissabte, a les onze de la nit, sense que cap obrer tingui necessitat de tornar a les fleques fins el dilluns, a les cinc del matí, que serà l'hora en què s'haurà de començar l'elaboració del pa.

Cinquena. Que cap patró podrà acomiadar als seus obrers, pel compliment d'aquestes bases, i que recorreran a les autoritats, a fi que sigui aplicada la llei.

Sisena. Que l'inspector del treball junt amb les autoritats visitin els llocs en què estan estatjats els obrers de l'esmentat ram, ja que molts companys viuen en llocs completament antihigiènics.

Signen els obrers que componen en aquesta ciutat el ram dels flequers.

Nosaltres, no podem fer més que desitjar-los que es vegin assistits pel triomf d'aquestes aspiracions que trobem exageradament modestes i raonables, tot sentint que no estiguin constituïts en societat, la qual cosa representaria altra força de la que avui representen, i pregant-los adrecin llurs esforços a constituir una societat, e nla qual hi estiguin tots associats, ja que alguna de les bases que presenten les podrien fer en altra forma, i no haurien de recórrer en el cas d'incompliment, a les lleis fetes per la burgesia, desfavorables gairebé sempre per a la classe obrera.

M. ROS

Correspondència de Redacció

Grapa.—Agraim viaament les vostres trameses. La setmana entrant començarem llur publicació.

Ermengol Grau.—El vostre article ens interessà vivament. Hauríeu d'escriure més sovint; penseu que sempre som els mateixos a la barricada i vós podeu dir moltes coses interessants. Gràcies per tot.

J. R. Igualada.—En veritat, el socialisme no pressuposa cap actitud enfront de la qüestió a què us referiu. Però els companys collaboradors coincideixen per atzar en determinat sentit. La nostra tribuna és oberta per parlar en sentit contrari. Salutacions cordials.

Justicia Social

SETMANARI SOCIALISTA
2.a època
CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ:
Viladomat, 108 (Impremta). -BARCELONA

REDACTORS i COL·LABORADORS

Gabriel Alomar - Serra i Moret Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Aguadé Miró - Cristòfor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas Dr. E. Mira - J. de C. Serra Ràfols Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - "Apa„ - Rossend Llates Dr. Muntanyà - Francesc Viladomat - Sara Llorens - Manuel Galés "Galdric„ - Marius Vidal - Ferrán Cullo - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorza - Dr. J. Estadella Arnó - J. Recasens i Mercadé - Rafael Campalans - Francesil Gandia - Dr. Josep Amorós Em i Saleta - "Shum„ - F. Cañadas- Josep M.ª de Sucre - J. Roure i Torrent - Manuel Alcàntara i Gusart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Pujades - Joan Fronjosà - Balagué Baró - R. Ràfols Camí - Jaume Cardús - J. Duràn i Guardia - Joan Forment. - C. A. Jordana.

REDACTORS-CORRESPONSALS

Albert Schneeberger - Rafael Ramis, *França*
Joan Comorera.—*Argentina*
Carlota Goteres.—*Xile*
René Lyr.—*Bèlgica*
Roberto Marvasi.—*Itàlia*
Dr. Andrés Ovejero.—*Madrid*

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Provincies:
Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes.
Un any, 8 ptes.
Estranger:
Mig any, 5'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.

JUSTICIA SOCIAL *és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.*

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

L'obrer que no treballa per la seva emancipació ajut a fer esclaus als seus propis fills.

S'ha posat a la venda

l'interessant follet d'en
Gabriel Alomar
titolat

La pena de muerte

traduït al castellà, i conté 24 plànes amb coberta artísticament impresa a dues tintes i retrat del seu autor. — Es ven a 20 céntims cada exemplar. S'ha fet un curt tiratje d'una edició de luxe a 40 centims.
Les comandes s'han de fer a:
Editorial VERTICE, Viladomat 108, Barcelona.

Preguem als nostres suscriptors per trimestres se serveixin renovar llurs suscripcions.

IMPREMPTA
Isidre Duch
Viladomat, 108 - Tel. 1018
BARCELONA

No servirem cap suscripció que no vagi acompañada del seu import.

Imp. Isidre Duch. - Viladomat, 108